

Tamo, gdje dolomiti na povećem prostoru sudjeluju u izgradnji nekoga kraja, kao što je to primjerice u gornjem trijasi i u nekim krednim predjelima, njihov je utjecaj na kulturu zemljišta isto tako nepovoljan kao i onaj kraških vapnenaca. Dolazi li dolomit nasuprot tek mjestimice umetnut u vapnenac, može da bude od koristi i da ublaži oporost i goločinju kraja; lakše se rastroši i raspane, nego li vapnenac, pa omogućuje bogatiju vegetaciju. U drugu ruku se rastrošeni dolomit uslijed sadržine magnezija lako skameni (hidraulizuje, cementira), začepi puči i pukotine u vapnencu i stvara nepropustive lokve i bunare, u kojima se skuplja kišnica. Ta voda doduše ljeti presuši, a i inače se ne može baš reći, da je najzdravija, tek uzme li se na um, da su to često puta na daleko i široko jedine zalihe vode, bit će jasno, da su siromašnom pučanstvu od velike koristi.

Okamenina u dolomitu ima malo, a i te nijesu osobito sačuvane, jer se pri stvaranju kristalinske strukture dolomita fina građa životinjskih ostataka razara i gubi. Ipak su već našli u dolomitu karbona foraminifere (*Neoschwagerina*) i vapnene alge (*Mizzia*), u ljuštornom vapnencu ostatke krinoida, u gornjem trijasi vapn. alge (*Gyroporella*) i školjkaše (*Megalodus*), u liasu i juri koralje (*Cladocoropsis*) i školjkaše (*Lithotis*), a i u kredi školjkaše (*Ostrea Munsoni*) i t. d.

Izuzevši naslage starijih geologijskih formacija, što ih motrimo u Velebitu, kod Knina i Sinja, u Svilaja planini, na Visu i u najjužnijem dijelu Dalmacije, vidimo, da pretežni dio Dalmacije sastoji od taložina kredne i tercijarne formacije.

Dok naslage kredne formacije poglavito sastoje od vapnenca i dolomita, vidimo u tercijarnoj formaciji uz vapnenca još vrlo rasprostranjeno laporasto kamenje. U tercijarnim vapnencima ima često već znatna množina gline (laporni vapnenac), a ima je sve više u mlađim slojevima. Ovakova mješavina vapnenca i gline nazivlje se *l a p o r o m*, a prema tome, koja od obih tvari preteže razlikuje se *v a p n e n i l a p o r* od *g l i n e n a s t o g l a p o r a*.

Lapori su to mekaniji, što više gline sadržavaju. Kadšto su posve meki, gnjecavi (plastični), kadšto opet krhki, pa pločasti (pločasti lapor), škrljavi (laporni škrlj) ili grumenasti.